

Sygn. akt II Ka 68/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dariusz Półtorak
Protokolant:	staż. Renata Olędzka

przy udziale Prokuratora Bożeny Grochowskiej-Małek

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2016 r.

sprawy **J. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 278 §5 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 3 grudnia 2015 r. sygn. akt II K 302/15

zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Mińsku Mazowieckim do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ka 68/16

UZASADNIENIE

J. K. został oskarżony o to, że:

w okresie od 1 września 2014r. do 10 lutego 2015r. w miejscowości G., gmina D., powiat (...), województwo (...), dokonał kradzieży energii elektrycznej, w ten sposób, że do gniazda elektrycznego znajdującego się na wewnętrznej ścianie sąsiedniego budynku wielokrotnie wpinał przedłużacz, którym doprowadzał nielegalnie energię do swojego budynku, w którym uruchamiał znajdujące się urządzenia elektryczne gospodarstwa domowego powodując straty w wysokości 1.000 złotych na szkodę B. S.,

tj. o czyn z art. 278 § 5 kk.

Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim wyrokiem z dnia 03 grudnia 2015r.:

I. oskarżonego J. K. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu,

II. koszty postępowania przejmując na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator.

Oskarżyciel publiczny na podstawie art. 444 kpk, art. 425 § 1 i 2 kpk, art. 427 § 1 kpk zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego, zarzucając orzeczeniu temu na podstawie art. 427 § 2 kpk i art. 438 pkt. 2 kpk obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, tj. art. 2 § 2 kpk, art. 4 kpk, art. 7 kpk, art. 410 kpk polegającą na przeprowadzeniu postępowania dowodowego wbrew obowiązкови dochodzenia do prawdy obiektywnej oraz ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów.

Wskazując na powyższe prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Mińsku Mazowieckim do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora jest zasadna i jako taka zasługuje na uwzględnienie.

Wskazać na wstępie należy, iż orzeczenie Sądu Rejonowego dotknięte jest wadami, które uniemożliwiają dokonanie jego właściwej kontroli instancyjnej, co musiało skutkować uchyleniem wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W niniejszej sprawie doszło bowiem do obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku.

Jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego (wyrok SN z 9.11.1990r. – WRN 149/90 – OSNKW 1991, z. 7-9, poz. 14) przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 4 § 1 kpk (obecnie art. 7 kpk), m. in. wtedy, gdy:

- 1) jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy;
- 2) stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności, przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego;
- 3) jest wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – uargumentowane w uzasadnieniu wyroku.

Z treści powyższego orzeczenia wynika, iż zasada swobodnej oceny dowodów jest bezpośrednio związana z zawartą w art. 4 kpk zasadą obiektywizmu, która z kolei jest wyrazem ustawowego postulatu, aby ustalenia faktyczne odpowiadały prawdzie, co jest możliwe tylko wtedy, gdy przedmiotem zainteresowania jest cały zebrany w sprawie materiał dowodowy bez pominięcia istotnych jego części i gdy całokształt tego materiału - po prawidłowym ujawnieniu go w procesie - stanie się następnie przedmiotem rozważań sądu (wyrok SN z dnia 29 czerwca 1999r. V KKN 459/97 Prok. i Pr. 2000/2/10).

Dokonana przez Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim ocena dowodów, w zakresie czynu zarzuconego oskarżonemu J. K., nie odpowiada wymogom cytowanego wyżej orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczącego wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy, toteż rozumowanie Sądu I instancji w tym zakresie nie mogło zyskać aprobaty Sądu Odwoławczego.

Przechodząc do meritum, stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu Okręgowego zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez Sąd I instancji z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada zasadom logicznego rozumowania i zasadom doświadczenia życiowego. Fakt ten pozwala zatem przyjąć, iż w niniejszej sprawie Sąd przekroczył granice swobodnej oceny dowodów, a tym samym, dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych, mogącego mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia. Dlatego też całokształt zgromadzonych w sprawie dowodów oraz lektura pisemnych motywów wyroku, w ocenie Sądu Okręgowego w Siedlcach, dają podstawy do uwzględnienia zarzutów podniesionych w apelacji skarżącego, a co za tym idzie czyni zasadnym uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pisemnych motywach wyroku Sąd Rejonowy wskazał, iż zgromadzone w niniejszej sprawie dowody nie dały podstaw do przypisania oskarżonemu J. K. popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 278 § 5 kk, co skutkowało uniewinnieniem oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu. Ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika bezspornie, iż doszło do bezprawnego zaboru energii elektrycznej na szkodę B. S.. Nie ulega także wątpliwości, iż oskarżonego i pokrzywdzoną łączy relacje rodzinne, a z czego wynikający dalej fakt, iż J. K. jako wuj pokrzywdzonej miał dostęp do jej domku letniskowego, którego doglądał na prośbę samej pokrzywdzonej. Bezspornym jest także fakt, iż na miejscu zdarzenia w dniu 10 lutego 2015r. pokrzywdzona z przybyłymi na miejsce zdarzenia znajomymi i członkami swojej rodziny ujawniła przewód elektryczny wychodzący z zewnętrznego gniazda elektrycznego umiejscowionego na ścianie jej domu prowadzący do sąsiadującego z jej domem - domu oskarżonego, a dokładnie do kuchni tego domu. W kuchni do przedłużacza tego podłączone były inne przewody prowadzące już bezpośrednio do konkretnych urządzeń gospodarstwa domowego znajdujących się w domu oskarżonego. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, iż po odłączeniu przewodów w kuchni przez syna pokrzywdzonej R. S. w domu J. K. zgasło światło i wyłączyły się niektóre z urządzeń gospodarstwa domowego, co pozwala na bezpośrednie stwierdzenie, iż urządzenia te korzystały z energii elektrycznej pobieranej z domu pokrzywdzonej. Już te wskazane wyżej okoliczności nie pozwalają na przyjętą przez Sąd Rejonowy ich interpretację i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu.

Kolejne wątpliwości Sądu Odwoławczego zaistniały w wyniku przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy oceny zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego dotyczą już bezpośrednio osobowych źródeł dowodowych, w tym głównie wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadków. Podzielić w tym względzie należy stanowisko wyrażone przez skarżącego prokuratora, iż Sąd Rejonowy zaniechał ze swojej strony wszechstronnego rozpoznania przedmiotowej sprawy, w tym nie rozpytał oskarżonego na okoliczność zdarzenia, a świadków w tylko ograniczonym zakresie. Niezrozumiałym pozostaje dla Sądu Odwoławczego stanowisko Sądu I instancji, który w toku rozprawy głównej ograniczył się jedynie do odczytania wyjaśnień J. K. z postępowania przygotowawczego, nie zadając mu po tym żadnych pytań. Tymczasem oskarżony, co wynika bezpośrednio z zapisów w protokole rozprawy głównej z dnia 22 września 2015r., nie tylko nie odmówił składania wyjaśnień, ale zadeklarował, iż będzie odpowiadał na pytania Sądu. Podkreślenia także wymaga, iż oskarżony w toku tejże rozprawy przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, które to stwierdzenie Sąd Rejonowy, w świetle wyjaśnień złożonych przez J. K. w toku postępowania przygotowawczego, uznał jednak bezpodstawnie za zaprzeczenie sprawstwa w zakresie zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu. Taka interpretacja wyjaśnień oskarżonego, w ocenie Sądu Okręgowego jest chybiona i nie może stanowić podstawy ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego i jako taka nie może zostać zaakceptowana przez Sąd Odwoławczy. Wydzwięk wypowiedzi oskarżonego w zakresie jego przyznania się do popełnienia zarzucanego mu czynu jest jednoznaczny i nie powinien budzić żadnych wątpliwości co do jego interpretacji.

Odnosząc się zaś w dalszej kolejności do zeznań złożonych przez świadków w toku tej rozprawy nasuwa się stwierdzenie, iż Sąd Rejonowy nie interesował przebieg zaistniałego zdarzenia, którego byli oni bezpośrednimi uczestnikami. Sąd ten dociekał jedynie relacji łączących strony niniejszego postępowania, co wprawdzie rzucało pewne światło na ustalenie przebiegu przedmiotowego zdarzenia, nie miało jednak znaczenia determinującego w zakresie sprawstwa J. K., co do zarzucanego mu czynu. Nadto na akceptację nie zasługuje także poczyniona przez Sąd Rejonowy dalsza interpretacja zeznań poszczególnych świadków, która de facto nie pozwoliła Sądowi rozpoznającemu niniejszą sprawę przypisać sprawstwa czynu z art. 278 § 5 kk. Z relacji świadków B. S., K. S., R. S., M. W. i M. L. wynika, iż po przybyciu w dniu 10 lutego 2015r. na działkę pokrzywdzonej ujawnili oni biegnący z zewnętrznego gniazda elektrycznego znajdującego się na ścianie domku letniskowego B. S. przewód elektryczny, który prowadził do domu oskarżonego J. K.. W domu oskarżonego ujawnili, iż do przewodu doprowadzonego z domu pokrzywdzonej podłączone są inne przewody elektryczne prowadzące do konkretnych odbiorników energii elektrycznej, w tym urządzeń gospodarstwa domowego. Świadczy ci potwierdzili, iż po odłączeniu przez R. S. przedłużacza doprowadzonego z domu jego matki od sieci przewodów i kabli elektrycznych ujawnionych w domu oskarżonego, w jego domu zgasło światło i zaprzestały pracy niektóre urządzenia gospodarstwa domowego. Jak wynika z dokumentacji fotograficznej znajdującej się w aktach niniejszej sprawy sieć przewodów ujawnionych w domu J. K. doprowadzonych do konkretnych punktów świetlnych i urządzeń gospodarstwa domowego, pozwala na przyjęcie,

iż nielegalny pobór energii z posesji pokrzywdzonej nie był incydentalny czy przypadkowy. Był on z determinacją zaplanowany wcześniej. Wprawdzie jak słusznie w tym względzie wskazuje Sąd Rejonowy na gruncie niniejszego postępowania nie udało się ustalić kto konkretnie dokonał fizycznego podłączenia przewodu z zewnętrznego gniazda elektrycznego znajdującego się na ścianie domu należącego do B. S. i biegnącego do kuchni domu oskarżonego, jednakże na podstawie towarzyszących temu zdarzeniu okoliczności oraz przy uwzględnieniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym wyjaśnień składanych przez oskarżonego na rozprawie, stwierdzić należy, iż istnieją w stosunku do osoby oskarżonego poważne i uzasadnione przesłanki do postawienia mu zarzutu przestępstwa kradzieży energii elektrycznej na szkodę B. S.. Nie sposób też wykluczyć oskarżonego z grona potencjalnych sprawców tego czynu, gdyż jako jeden z trojga mieszkańców swojego domu, do którego doprowadzony był przewód elektryczny prowadzący z domu pokrzywdzonej, był zainteresowany wykorzystaniem dodatkowej energii elektrycznej w swoim domu. Stanowisko to potwierdził niejako syn oskarżonego, który stwierdził, iż korzystają od kilku dni z energii elektrycznej pochodzącej z domu pokrzywdzonej z powodu problemów finansowych. Podniesienia w tym miejscu wymaga, iż istota przestępstwa kradzieży energii elektrycznej polega na korzystaniu z tej energii z pominięciem przyjmowanego w stosunkach danego rodzaju sposobu uzyskania lub korzystania z energii. Techniczne sposoby uzyskania dostępu do źródła energii poprzedzające korzystanie z niej nie należą do znamion tego występku, a zatem i brak osobistych czynności technicznych w celu uzyskania owego bezprawnego dostępu nie może powodować depenalizacji w tym zakresie. Zatem nawet jeżeli nie da się wykazać, iż to sam oskarżony dokonał podłączenia przewodu elektrycznego do gniazda zewnętrznego znajdującego się na ścianie domku letniskowego pokrzywdzonej, to nie wyklucza to jego sprawstwa w zakresie czynu z art. 278 § 5 kk. Powyższe rozważania prowadzą do stwierdzenia, iż poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia nie są prawidłowe i przeczą zasadom logiki i doświadczenia życiowego, co powoduje konieczność ponownego przeprowadzenia przez Sąd I instancji postępowania dowodowego w sposób zgodny z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, którym to Sąd Rejonowy uchybił.

Opisane wyżej uchybienia procesowe jakich dopuścił się Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim miały niewątpliwie wpływ na treść wyroku i musiały skutkować jego uchyleniem i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim przeprowadzi postępowanie dowodowe w całości dbając o to, żeby zostało przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami kpk. Następnie dokona prawidłowej oceny dowodów uwzględniającej powyżej opisane rozważania, wyda wyrok, a zajęte przez siebie stanowisko uzasadni zgodnie z obowiązującymi przepisami, o ile oczywiście zajdzie taka potrzeba.

W związku z zasygnalizowaniem w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji możliwości przypisania oskarżonemu czynu z art. 291§1 kk (co podniesione zostało w apelacji prokuratora) Sąd Okręgowy uznał za zasadne poczynienie w tej kwestii kilku uwag. Przywołany wyżej przepis art. (art. 291§1 kk) mówi o „rzeczy” uzyskanej za pomocą czynu zabronionego a za taką nie może być uznana energia elektryczna. Takie wnioski jednoznacznie płyną z orzecznictwa Sądu Najwyższego – Postanowienie z dnia 9 czerwca 2006 r., I KZP 14/06 (OSNKW 2006/7-8/67). Wyrok z 27 lutego 2008 r., V KK 397/07 (OSNKW 2008/8/60). W uzasadnieniu obu judykatów obszernie uzasadniono, dlaczego energia elektryczna nie może być uznana za „cudzą rzecz ruchomą” w rozumieniu art. 278§1 kk, co przesądza, że nie może być także przedmiotem występku z art. 291§1 kk. Wskazuje na to także art. 293 kk definiujący przestępstwo paserstwa programu komputerowego, który również nie może być uznany za rzecz w rozumieniu art. 278§1 kk i art. 291§1 kk. Gdyby intencją ustawodawcy było inkryminowanie paserstwa uzyskanej w drodze przestępczej energii elektrycznej, znalazłoby to odzwierciedlenie w stosownej regulacji – analogicznie jak w przypadku paserstwa programu komputerowego.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy w Siedlcach, na podstawie art. 437 § 2 kpk i art. 456 kpk, orzekł jak w wyroku.

DP/bdk